

Liliana Rogozea

Tatiana Oglindă

TEHNICA ÎNGRIJIRII OMUL SĂNĂTOS ȘI BOLNAV

Libris
EDITORIAL
Respect pentru oameni și cărți

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROGOZEA, LILIANA

Tehnica îngrijirii omului sănătos și bolnav / Liliana Rogoza,
Tatiana Oglindă. - Brașov : Libris Editorial, 2016

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8814-14-8

I. Oglindă, Tatiana

616-083.98

Director editorial: Dana Anghelescu

© Libris Editorial, 2016

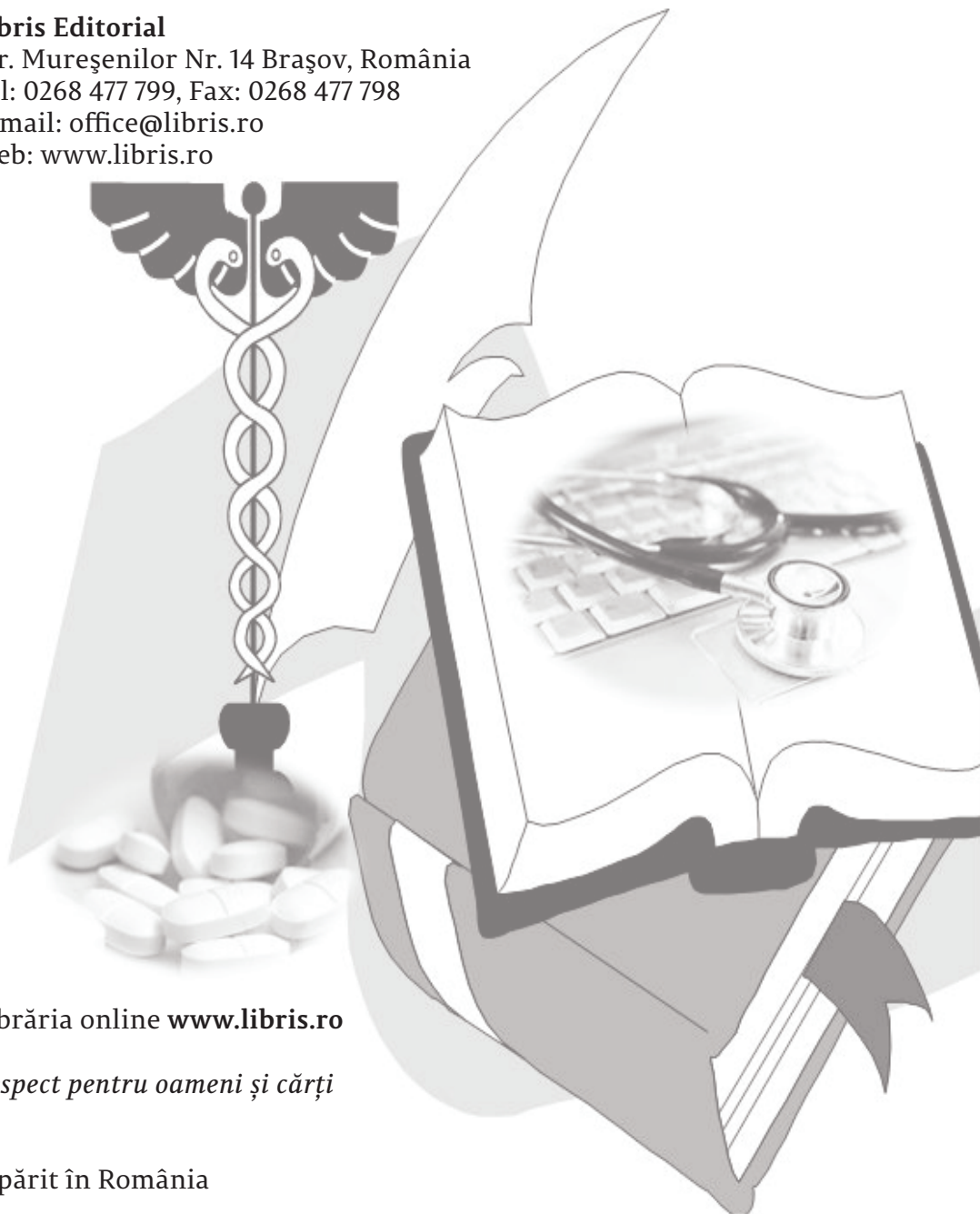
Libris Editorial

Str. Mureșenilor Nr. 14 Brașov, România

Tel: 0268 477 799, Fax: 0268 477 798

E-mail: office@libris.ro

Web: www.libris.ro

Librăria online www.libris.ro

Respect pentru oameni și cărți

Tipărit în România

PREFATA

De ce o nouă carte de Tehnica Îngrijirii Omului Sănătos și Bolnav? Pentru că în acest domeniu este sigur că se acumulează în permanență noi cunoștințe și toți cei care lucrează în acest domeniu trebuie să înțeleagă, să știe ce au de făcut în profesia pe care și-au ales-o și care este pe cât de nobilă pe atât de frumoasă.

Atunci când în 1999 a început activitatea în cadrul Colegiului Universitar Medical Brașov ne-a fost tuturor foarte clar că acesta trebuie să devină atât un spațiu de emulație intelectuală în care să se formeze viitoarele asistente medicale, cât și liantul între cele care lucrează de mai mulți ani în această profesie și cele care se pregătesc în cadrul acestei forme de învățământ.

Într-o lume deabusolată, în care valoarea este greu de descoperit, într-o lume bolnavă care refuză adesea dialogul și transformă competiția într-o luptă acerbă pentru impunerea punctului de vedere a celui care dispune discreționar de putere, de o putere pe care nu o merită datorită valorii sale și pentru care nu este pregătit, cartea de față, născută din experiența acumulată timp de 10 ani (atât în cadrul Școlii Postliceale Sanitare cât și a Colegiului Medical) a dovedit încă o dată că oamenii pot lucra împreună, “indiferent de diploma pe care o au”, dacă liantul este prietenia, dragostea pentru meserie și mai ales pentru învățăceii lor.

Încercând să structurăm cartea astfel încât să respecte rigorile didactice, logica, dar și să ofere cât mai multe cunoștințe viitoarelor asistente medicale, am renunțat la structurarea capitolelor ținând cont de cele 14 nevoi fundamentale enunțate de Virginia Henderson (teorie îmbrățișată cu mult prea mult entuziasm de cei care doresc să transforme asistentul medical din România în Nursă). Fără a nega atât importanța teoriei V.Henderson, care se regăsește de altfel în paginile cărții, dar și necesitatea apariției unei schimbări de mentalitate în activitatea asistenților medicali considerăm că este nevoie de mult mai mult spirit critic în realizarea materialelor necesare pentru pregătirea acestora. De aceea am preferat să folosim clasificarea lui Maslow. De asemenea considerăm că a vorbi despre menstruație la nevoia de a elimina este neconformă cu realitatea, apărând astfel un capitol aparte intitulat activitatea sexuală și care se referă la ambele sexe.

Profesia de dascăl nu ține niciodată de conjunctură. Ține doar de sămânța pe care ți-au implantat-o dascălii pe care i-ai avut de-a lungul timpului și de respectul pe care îl ai pentru tine, pentru colegii tăi, dar mai ales pentru discipolii tăi. Dacă în toată această perioadă de 10 ani în care am lucrat în învățământ am reușit acest lucru pot spune că sunt un om fericit și trebuie să mulțumesc încă o dată celor care au contribuit la formarea mea intelectuală.

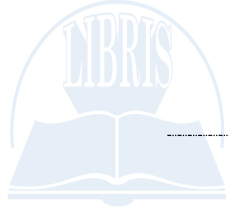
Această carte nu ar fi ajuns la liman fără eforturile depuse de prietenele și colegile mele: Tatiana Oglindă și Cristina Cojan, ca și de toți ceilalți colaboratori ai noștri și fără suportul pe care l-am primit toate de la membrii familiilor noastre.

Tuturor celor care de-a lungul anilor au fost alături de mine aș vrea să le pot oferi o crenguță de liliac alb înflorit sau poate mai degrabă o floare de mină așezată pe o pasăre cu aripi larg deschise – visul.

“A avea un prieten este mai vital decât a avea un înger” spunea Nichita Stănescu. Pentru toți îngerii mei păzitori un sincer mulțumesc pentru că există.

Liliana Rogoxea

1. DEZINSECTIA

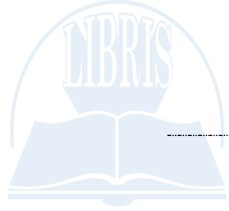
= împiedicarea dezvoltării artropodelor (muște, gândaci de bucătărie, ploșnițe, țânțari, păduchi de corp și de cap, flebotomi, căpușe) prin măsuri igienico-sanitare permanente, prin igienă personală, a locuințelor, a grajdurilor, alimentară și salubritatea imobilelor, prin asanarea terenurilor mlăștinoase și a subsolurilor imobilelor inundate, prin aplicarea de site la ferestre.

Mijloace utilizate în dezinfecție:

a. fizice:	<ul style="list-style-type: none"> * <u>împiedicarea pătrunderii</u> prin: site la ferestre, astuparea fisurilor și crăpăturilor de pe pereți, dușumele, mobilier * <u>îndepărtarea mecanică</u> (scuturare, pieptănare, periere, tundere, îmbăiere, aspirarea prafului) utilă în deparazitare * <u>aplicarea de benzi lipicioase și sprayuri</u> insecticide pentru dezmuștizare * <u>căldura uscată</u> prin flambarea obiectelor de metal și cu grijă a celor de lemn și a zidurilor pentru combaterea ploșnițelor și a căpușelor * <u>călcatul</u> cu fierul încins, dezinfecția rufăriei de corp și de pat, cu aer cald la 80-85°C, timp de 1/ 2 ore, în <u>etuve speciale</u> sau refrigerare la -14°C, timp de 24 ore pentru dezinfecția blănușelor
b. chimice:	<ul style="list-style-type: none"> ☞ <u>substanțe insectifuge</u> (naftalină, uleiuri volatile→ camfor, mentol, benzoat de metil, ftalat de dimetil, dietil toluamida) pentru impregnarea îmbrăcăminții ☞ <u>substanțe insecticide</u>:<ul style="list-style-type: none"> →de ingestie: acid boric - împotriva gândacilor de bucătărie, rondele muscamol, parathiol - pentru dezmuștizare, Baygon, Dimetilan, Fycam → de respirație: Decis - împotriva căpușelor →de contact: Volox, Flytox- insecticid universal, hexaclorociclohexan (Lindan) împotriva păduchilor ☞ în săli de așteptare, cabinete, magazine, grupuri sanitare<ul style="list-style-type: none"> ➔ muște: Plotox 40 ml/ mp, remanența 30 zile, sau momeli, Lindatox 20, Carbetox, Dipterex, Simun sau Taifun- distrug muștele existente momentan în încăperile supuse desmuștizării ➔ gândaci: Plotox- prăfuire în bandă; remanentă 14 zile sau repetare ➔ ploșnițe: Plotox, Cimexan 40 ml/ mp, repetare după 2 luni, apoi periodic la 4-6 luni ☞ în saloane de bolnavi, săli de tratamente sau de mese:<ul style="list-style-type: none"> ➔ muște: pulverizare cu Lindatox 40 ml/ mp, remanența 30 zile, sau momeli, Neguron sol 1,5% în apă + 10% zahăr ➔ gândaci: pulverizare în bandă cu Cimexan, repetare după 30 zile; prăfuire în bandă cu Dipterex, Neguron (pulberi) - repetate după 7 zile ➔ ploșnițe: pulverizare cu Plotox, Cimexan 40 ml/ mp, repetare după 2 luni, apoi periodic la 4-6 luni ☞ ! personal instruit, dotat corespunzător, fără afecțiuni cardio-respiratorii
c. biologice și genetice:	<ul style="list-style-type: none"> • animale care distrug unele insecte → peștii de pradă • culturi bacteriene – unele specii ale genului bacillus – pentru combaterea larvelor de țânțari

De parazitarea bolnavilor:

- de pe hainele și lenjeria bolnavilor:
  - ☞ Cimexan - se pulverizează până acestea devin ude, apoi se închid în saci cu Plotox pulbere, se formolizează sau se introduc la etuve,
- de pe zonele cu suprafețele păroase:
  - ☞ se distrug paraziții cu xilen, toluen, benzen
  - ☞ se aplică insecticide de contact HCH, Lindan (Pedimor)
  - ☞ se curăță zona mecanic cu un pieptene foarte des, înmuiat în oțet
  - ☞ se aplică un insecticid de contact
    - ➔ ! bărbații vor fi rași în cap și tunși complet în restul zonelor păroase
    - ➔ ! femeilor li se va scurta părul (cu aprobarea lor)
    - ➔ zonele rase vor fi spălate cu săpun insecticid, iar cele tunse vor fi unse cu petrol, pudrate cu insecticid de contact

2. DERATIZAREA

= totalitatea măsurilor de distrugere a rozătoarelor care au rol în transmiterea la om a unor boli infecțioase și infecții parazitare (șoareci, șobolani).

Raticide = substanțe chimice folosite pentru distrugerea rozătoarelor.

Măsurile de deratizare pot fi:

- profilactice:
  - ☞ împiedicarea pătrunderii rozătoarelor prin refacerea pardoselii, ușilor
  - ☞ îndepărtarea reziduurilor menajere
- de combatere:
  - ☞ mecanice - cursele
  - ☞ chimice - raticide sau rodenticide
    - * în doză unică - antu, fosfura de zinc, fluosilicatul de bariu, silimurina, vacor
    - * în doză repetată: cumachlorul, tomarina, ratilanul, warfarina, racumina, zoocumarina

Materiale necesare:	mănuși de protecție, ipsos, ANTU, curse și capcane, găleată cu apă.
Utilizare:	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ ! pentru folosirea curselor, capcanelor se folosesc obligatoriu mănuși, iar la locul amplasării timp de 7 zile nu se fac modificări, ⇒ ANTU + talc 20-30%: prăfuire în benzi late de 10-20 cm și la o distanță de 30-40 cm între ele, dispuse perpendicular pe peretele încăperii; acționează numai asupra șobolanilor; mor prin asfixie în afara galeriilor, ⇒ ANTU + momeli (ANTU 1-3 g + 100 g mălai, tărâțe, uruială, etc.) așezarea lor lângă, surse de apă sau alimente; prăfuirea unei benzi de ANTU în jurul momelii cu o lățime de 20-30 cm, ⇒ Warfarina în momeli – 99,55 alimente + 0,5% Warfarina – se așează lângă o sursă de apă sau alimente; Warfarina este toxică pentru animale cu sânge cald; acțiunea toxică se manifestă după 5-10 zile, ⇒ pasta fosforică: ungerea alimentelor; așezarea momelilor lângă surse de apă sau alimente; substanță foarte toxică.

3. DEZINFECTIA

= operația de distrugere a agenților infecțioși pentru a se împiedica răspândirea lor sau propagarea unei infecții prezente.

În funcție de scopul urmărit poate fi:

- ⇒ profilactică: pentru apa potabilă, măsurile de igienă individuală, procedeele de dezinfectie din colectivitate
- ⇒ continuă - distrugerea germenilor din focare (produse patologice, obiecte cu care a venit în contact bolnavul)
- ⇒ terminală - la părăsirea salonului de către un bolnav, în caz de deces prin boli transmisibile

În funcție de modalitatea folosită:

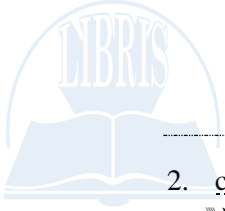
- ⇒ prin metode fizice: incinerare, călcat, fierbere, pasteurizare, raze UV
- ⇒ prin metode chimice
- ⇒ prin metode mixte

Dezinfectantul este substanță chimică ce poate distruge unele microorganisme patogene.

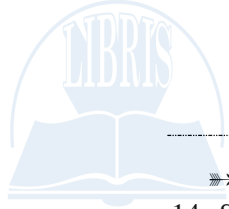
Soluțiile dezinfectante = un amestec lichid cu efect bactericid constituit din substanța dezinfectantă și soluția dizolvantă.

Pregătirea soluțiilor de:

1. var cloroș: - substanța conține 25g% clor activ;
  - ⇒ are acțiune germicidă (bacterii, virusi, spori)
  - ⇒ 10g‰ = 0,25g% clor activ (10g/1litru apă), 20g‰ = 0,50g% clor activ (20g/1 l. apă), 40g‰ = 1g% clor activ (40g/1 l. apă), 50g‰ = 1,25g% clor activ (50g/1 l apă), 100g‰ = 2,5g% clor activ
  - ⇒ pulberea se păstrează în recipiente de culoare închisă și în încăperi cu temperatură constantă (pentru evitarea descompunerii)
  - ⇒ soluțiile se folosesc proaspete - clorul activ se degajă foarte repede;
  - ⇒ ! NU se conservă
  - ⇒ soluțiile concentrate irită tegumentele și mucoasele

2. cloramina - substanța conține 25g‰ clor activ
  - ⇒ are acțiune bactericidă și virulică; acționează și asupra bacilului Koch.
  - ⇒ indicată pentru suprafețe și obiecte de sticlă și porțelan, mușamale de cauciuc și materiale plastice, al lenjeriei murdare înainte de spălare, al termometrelor, veselei, dezinfectarea mâinilor
  - ⇒ 5g‰ = 0,125g‰ clor activ (5g/1 l. apă), 10g‰ = 0,25g‰ clor activ (10g/1 l. apă), 20g‰ = 0,50g‰ clor activ (20g/1 l. apă), 40g‰ = 1g‰ clor activ (40g/1 l. apă),
  - ⇒ se păstrează în vase bine închise, la rece, ferite de lumină.
  - ⇒ Nu se stochează, se prepară zilnic
  - ⇒ ! substanța decolorează și atacă fibra
  - ⇒ ! are efect iritant pe tegumente, mucoase și căi respiratorii
3. formolul - soluție de aldehydă formică 40%
  - ⇒ are acțiune bactericidă (inclusiv pentru bacilul Koch), virulică, fungică
  - ⇒ concentrații pentru lucru: soluție 2%: 50 ml aldehydă formică + 950 ml apă, soluție 5%: 125 ml aldehydă formică + 875 ml apă
  - ⇒ utilizat prin vaporizare și pulverizare - dezinfectarea saltelelor de păr de cal și de iarbă de mare, a pernelor, păturilor, hainelor de molton sau în camere speciale, în încăperile spațiilor de spitalizare - saloane, băi, WC-uri, orificii
  - ⇒ iritant pentru mucoase și tegumente, prin inhalarea vaporilor se produc intoxicații
4. bromocet - livrat sol 10 și 20%
  - ⇒ concentrații pentru lucru - soluție 1%- 10 ml bromocet 10% + 990 ml apă, soluție 2%- 20 ml bromocet 10% + 980 ml apă
  - ⇒ este incompatibil cu săpunul și detergenții
  - ⇒ ingestia accidentală are urmări foarte grave
  - ⇒ utilizat pentru paviment, pereți impermeabilizați, mobilier, telefoane, căști de radio, veselă, ustensile de bucătărie sau prin pulverizare în autosalvări
5. D- catiol-ul - livrat soluții 20%
  - ⇒ se utilizează soluții 1‰ și 2‰
  - ⇒ bactericid
6. Deroform
  - ⇒ Dero 0,8 kg + formol 40% 0,25 kg + sodă de rufe 0,3 kg + 100 l apă
  - ⇒ acțiune bactericidă, virulică, lipsit de toxicitate
  - ⇒ utilizat pentru lenjerie
7. Hidrod - sodă caustică 0,1 kg + Dero 0,1 kg + 10 l apă
  - ⇒ are acțiune bactericidă, virulică, îndepărtează substanțele organice de pe obiecte
  - ⇒ soda caustică se manevrează cu mănuși și ochelari de protecție
  - ⇒ se introduce soda în apă - nu invers
  - ⇒ se folosesc vase emailate sau de lemn
  - ⇒ prepararea se face zilnic
  - ⇒ paviment de ciment, mozaic, lemn, material plastic - 100 ml sol/ m²
8. Septosol
  - ⇒ bactericid, virulică, fungică
  - ⇒ 5-10%- mâinile chirurghului și pielea bolnavului, mese de operație, de pansamente, ginecologice, instrumente medicale metalice
9. Wecodyne
  - ⇒ bactericid (gram pozitive), virulică, sporicid; asemănător cu Septosolul
10. TEGO 103 G
  - ⇒ bactericid, fungică, acționează inclusiv asupra b. Koch
  - ⇒ utilizat pentru paviment, pereți impermeabilizați, mobilier, telefoane, căști de radio, veselă, ustensile de bucătărie sau prin pulverizare în autosalvări
11. TEGO 103 S - utilizat pentru mâini, tegumente, instrumente
12. Vesfenul 256
  - ⇒ bactericid, fungică, inclusiv pe b. Koch
  - ⇒ 0,4% pentru suprafețe prin ștergere sau pulverizare
13. Sintosept AOP 2,5%
  - ⇒ dezinfecția instrumentelor contaminate prin submerjare timp de 1 oră; după scoatere din dezinfectant instrumentele se clătesc abundant cu apă de robinet, apoi apă distilată cel puțin de 5 ori pentru suprafețe; se lasă pe loc timp de o oră, apoi clătire

NORME SANITARO-EPIDEMICE

⇒ ! se folosește doar cu mănuși

14. Sintosept HQ

⇒ 3-5 ml. timp de 30-40 secunde - apoi spălarea mâinilor abundent cu apă

15. Clorhexidina

⇒ bactericid și fungicid

⇒ soluție, spray; dezinfectia suprafețelor cutanate supuse intervențiilor chirurgicale, dezinfectia plăgilor supraînfectate

Dezinfectarea încăperilor:

	curățire	dezinfecare
paviment	apă + sodă + detergenți	var cloros 20‰, cloramina 20‰, hidrod, bromocet 1-2‰
parchet	aspirarea prafului, spălare cu apă și detergenți, ștergere	
pereti		bromocet 1-2‰ hidrod 80-100 ml/ m ²
uși, ferestre	apă + săpun de rufe	var cloros 20‰, cloramina 20‰, bromocet 1‰ 40-60 ml/ mp
geamuri	apă cu oțet, alcool sau sodă, spray, ștergere	
W.C-uri	apă și detergenți	var cloros 40‰- 200 ml
chiuvete, căzi, bideuri	apă + praf de curățat + detergenți, limpezire	var cloros 20‰, bromocet 2‰ ~ 100-200 ml/ obiect
găleți	spălare cu apă și detergenți	var cloros 40‰, hidrod ~ 200 ml/ obiect
perii pentru pavimente și T-uri	apă + detergent	var cloros 20‰ sau cloramină ~ 200ml/ obiect
cârpe de spălat și șters	apă + detergent	var cloros 20‰ sau cloramină 20‰ ~ 2l/ 1 kg cârpe
recipiente pentru colectarea reziduurilor	spălare cu var cloros 40‰ ~ 500ml/ obiect	

! NU se efectuează limpezire după aplicarea substanțelor dezinfectante

! Este interzisă utilizarea benzinei, petrosinului sau altor substanțe inflamabile pentru spălarea parchetului în spital

Dezinfectarea mobilierului:

	curățire	dezinfecare
noptieră, pat	apă + detergenți, limpezire	bromocet 1‰
tapisat cu material plastic	ștergere de praf, spălare cu apă + săpun - soluție diluată, limpezire	bromocet 1‰ sau cloramina 2‰
lemn nevopsit	ștergere, frecare în lungul fibrei cu peria - apă și săpun, leșie, limpezire cu apă + câteva picături de apă oxigenată	bromocet 1‰
oglinzi	apă + oțet, alcool 1-3% sau sodă, spray, ștergere cu cârpe uscate	
sobe de teracotă, radiatoare de calorifer	ștergere de praf, spălare cu detergenți sau leșie săpunită, limpezire, ștergere, lustruire cu molton	
becuri, globuri, tuburi fluorescente	ștergere zilnică cu alcool diluat 1-3%	
cărucioare, brancarde	spălare cu apă + sodă sau detergenți, limpezire, ștergere	bromocet 1‰
echipament de protecție și lucru	spălare cu apă și detergenți după dezinfectare	var cloros 10- 15 ‰ sau cloramină 10-20‰
receptoare de telefon, vase de flori	apă + spălare cu sol. bromocet 1-2‰, cloramină 10‰, ștergere cu apă alcoolizată 1-3%	
salvări, mijloace auto	apă + detergent	dezinfecare cu sol bromocet 2‰